

Tónmennt 1. bekkur

Kennarar: Marta Hrafnisdóttir; Svava María Þórðardóttir

1

Lýsing

Tónmennt er innan námssviðs list- og verkgreina í aðalnámskrá. Þrátt fyrir mismunandi inntak, aðferðir og áherslur list- og verkgreina er einnig margt sem tengir þær saman. Hæfniviðmiðum fyrir tónmennt er skipt í þrjá flokka: Söngur og hljóðfæraleikur, Sköpun og skráning og Hlustun og greining. Flokkarnir tengjast hver öðrum sem og öðrum námsgreinum. Mikilvægt er að tónlistin sé tengd öllu skólastarfi óháð námsgreinum.

Tímabil

Skólaárið 2025-2026.

Yfirferð námsefnis

Í **Árgangsáætlun** fyrir tónmennt 1. bekkja eru hæfniviðmið (námsmarkmið), námsefni (námsleiðir), námsmat (áætlun) og samþætting útlistuð. Hún er hluti af skólanámskrá Melaskóla, greinasviði. Árgangsáætlun, þ.e. kennsluáætlun árgangsins fyrir skólaárið, er kynnt nemendum og foreldrum á hópfunði að hausti (sbr.: *Námskynning*).

Árgangsáætlun er til grundvallar *vikúáætlunum* kennara.

Kennslustundir á viku: 1,5 (sbr. viðmiðunarstundaskrá).

Námsþættir og viðfangsefni í tónmennt taka mið af *hæfniviðmiðum* árgangsins og leiðsagnarnámi. Nemendum er sagt *hvers vegna* þeir eru að læra ákveðin atriði, þ.e. upplýstir um hæfnina sem stefnt er að með náminu (sjá hæfniviðmið árgangsins). Kennsluaðferðir, námsefni og matsaðferðir (þ.e. hvernig, hvað og hvenær) taka mið af því.

Námsþættir og viðfangsefni í tónmennt 1. bekkja á skólaárinu eru:

- tónblær hljóðfæra og líkamans, umhverfishljóð
- þjálf taktskyn
- tónlistarhugtök
- hlustun og skapandi leikir, undirspil og spuna
- árstíðarbundin sönglög og samsöngur
- líkaminn - tónmenntarverkefni
- Pétur og úlfurinn - verkefni
- kynnast völdum tónskáldum
- Hundraðdagahátíð*

Kennsluaðferðir

Kennsluhættir (áherslur, kennsluaðferðir, vinnulag) í tónmennt 1. bekkja taka mið af *leiðsagnarnámi*.

Melaskóli nýtir sér *ffölbreytta kennsluhætti* innan allra árganga til að styrkja tónmenntarkennslu, m.a.: markvissar innlagnir kennara, umræður, hlustun, áhorf og tjáningu, einstaklings- og hópverkefni, smíðjur og þemavinnu, samþættingu námsgreina, sköpun og verklega vinnu, útikennslu, kannanir og próf.

Tónlist hefur á öllum tímum í öllum samfélögum verið samofin lífi og starfi manna. Hún hefur því margþætt tengsl við allar námsgreinar. Meginmarkmið er að vekja með nemandanum jákvæða afstöðu til tónlistar, efla áhuga hans á tónlist með tónlistariðkun og þroska hæfni hans til að njóta hennar. Ennfremur að nemendur geri sér grein fyrir gildi tónlistar fyrir einstaklinginn og samfélagið.

Í tónmennt í Melaskóla er aðaláhersla á: Söng og raddbeitingu, hljóðfæranotkun, hlustun, hreyfingu, lestur og ritun. Sköpun tengist

framangreindum þáttum og skipar stóran sess í kennslunni. Áhersla er á sjálfstæð vinnubrögð nemenda, samvinnu og skapandi hugsun. Þar sem því er komið við er farið á tónleika.

Í kennslunni er stuðst við:

- einstaklings-, samvinnu- og hópvinnu (söngur, hljóðfæraleikur, samspil/spuni, hlustun, vinnublöð, hrynsþjöld)
- leiki (einbeitingarleiki, félags- og samvinnuleiki, hreyfileiki, leikdansa)
- þemu og tónmenntaval
- samstarf/sambættingu við bekkjarkennara og sérgreinakennara

Í 1. bekk eru margskonar sönglög sungin t.a.m. árstíðabundin lög. Þjálfun og lærdómur fer oft fram í gegnum leiki. Í 1. bekk má nefna nokkur verkefni t.d. Melaskólasönginn, Pétur og úlfinn, líkamsþema og Mozart.

Áherslan í tónmennt 1. bekkja er að:

- kanna og skynja tón- og hljóðblæ hljóðfæra/líkama og umhverfishljóð
- þjálfá taktskyn með púls, einföldu hrynmynstri og áherslu gegnum hreyfingu
- vinna markvisst með tónlistarhugtök s.s. veikt og sterkt, háa tóna og djúpa tóna, hratt og hægt, bjart og dimmt og form
- þjálfá virka hlustun og músíkalska upplifun gegnum skapandi leiki, undirspil/spuna nemenda
- hlusta á og sýna viðbrögð við fjölbreyttri tónlist og hljóðum úr umhverfinu út frá notkun efnispátta eins og tónstyrks, hraða, púls, tónblæs og forms
- taka þátt í verkefninu um líkamann
- taka þátt í verkefninu um Pétur og úlfinn
- þekkja fjölbreytt árstíðarbundin sönglög
- kynnast völdum tónskáldum
- geta hlustað á, greint á milli og talað um mismunandi hljóð

Sköpunargleði er eitt af gildum Melaskóla. Allir nemendur búa yfir sköpunarhæfileikum sem nauðsynlegt er að efla og þroska með þeim.

Áherslur Melaskóla í list- og verkgreinum við lok 4. bekkjar eru að nemandinn geti:

- tjáð sig á einfaldan hátt um viðfangsefni sitt
- hagnýtt þá leikni sem hann hefur öðlast í einföldum verkefnum
- gert grein fyrir hugtakinu tækni og hvernig það tengist vinnu hans
- gengið frá eftir vinnu sína
- unnið einföld verkefni í hópi
- lagt mat á eigin verk

Áherslur Melaskóla í tónmennt eru að nemendur:

- afli sér upplýsinga, þekkingar um viðfangsefnið og vinni úr hugmyndum sínum
- sýni afrakstur hugmyndavinnu sinnar í framkvæmd (sbr. verkleg vinna)
- ræði saman, meti og ígrundi vinnu sína og vinnubrögð (sbr. lokaafurð)
- setji vinnu sína í sögulegt og menningrlegt samhengi

Grunnþættir menntunar:

Um grunnþætti menntunar, tengsl þeirra við stefnu, markmið og árgangaáherslur Melaskóla má lesa í almenna hluta skólanámskrárinnar (kaflar 2.1 og 2.2).

Námsaðlögun:

Hugmynda- og aðferðafræði leiðsagnarnáms er höfð að leiðarljósi til að koma til móts við mismunandi þarfir og getu nemandans, styrkja námshæfni, námshvöt og námsaðlögun hans með markvissri endurgjöf. Litið er á "mistök" sem námstækifæri, þ.e. mikilvægan þátt í námsaðlögun hvers og eins í skóla án aðgreiningar.

Námsmat

Námsmat í tónmennt 1. bekkja byggir á *fjölbreyttu hæfni- og leiðsagnarmati*, t.d.: umsögnum, símati (vinnuframlag, samvinna, frágangur, ástundun) - sjálfsmati og jafningjamati - verkefnum (einstaklingsverkefni, hópverkefni) - vinnubókum.

Umsögn í tónmennt byggist á því að nemandinn taki virkan þátt í tímum, þ.e. hann sé samstarfsfús og leggi sig fram við að fara eftir fyrirmælum kennara, taki þátt og vandi sig í söng og samspili, hlusti vel og taki þátt í umræðum.

Matsviðmið í tónmennt taka mið af listgreinum í heild. Fjölmörg *matsverkefni* í tónmennt eru lögð fyrir nemendur á hverju skólaári eftir leiðsagnarnám í skilgreindum námslotum. Um leiðbeinandi stöðu- og framvindumat er að ræða, jafnt og þétt yfir skólaárið. Námsmatið birtir *matsferil* nemenda sem er foreldrum aðgengilegur í Minn Mentor, upplýsinga- og tölvukerfi skólans.

Matskerfi Melaskóla fyrir 1. - 7. bekk grundvallast á hæfnieinkunnum sem birtar eru með tveimur matskvörðum. Annars vegar er notaður *táknkvarði* með fjórum táknum almennt í öllum árgöngum, hins vegar *bókstafakvarði* með sex stöfum í lokahæfnimati í 4. og 7. bekk.

Námsmat í tónmennt 1. bekkja er: hvetjandi, fjölbreytt, reglulegt, sanngjarnt, áreiðanlegt, óhlutdrægt, heiðarlegt, samræmt innan árganga og stiga. Það nær til þekkingar, leikni og hæfni. Það er í takt við hæfniviðmið, kennsluáherslur og tekur mið af nemendahópnum. Kennarar innan árganga vinna saman í teyimum að þessum markmiðum.

VIÐMIÐ ÚR NÁMSKRÁ

2025_Tónmennt fyrir 1.- 4. bekk

- **Hæfnieinkunn (tákn)**

2025_Tónmennt fyrir 1.- 4. bekk - Söngur og hljóðfæraleikur

- Geti beitt rödd sinni og tekið þátt í söng.
- Geti leikið þrástef og einfaldar laglínur á skólahljóðfæri eða annað hljóðfæri í samspili.
- Geti leikið einfaldan hryn á takthljóðfæri í samspili.

2025_Tónmennt fyrir 1.- 4. bekk - Sköpun og skráning

- Geti leikið einfaldan spuna á skólahljóðfæri.

2025_Tónmennt fyrir 1.- 4. bekk - Hlustun og greining

- Geti greint og þekkt helstu hljóðfæraflokka, valin hljóðfæri innan hvers flokks og algengustu skólahljóðfærin.
- Geti myndað sér skoðun á tónlist sem hann heyrir.

Syngjandi skóli

Rafbók

(https://vefir.mms.is/flettibaekur/namsefni/syngjandi_skoli/)

Tónlist og líkaminn

Rafbók

(https://vefir.mms.is/flettibaekur/namsefni/Tonlist_og_likami/)

Tónlist og tíminn, nemendabók

Rafbók

(https://vefir.mms.is/flettibaekur/namsefni/Tonlist_og_timinn/)

Tónlist og umhverfi

Rafbók

(https://vefir.mms.is/flettibaekur/namsefni/Tonlist_og_umhverfi/)

Námsefni frá kennara

Valið námsefni og ítarefni frá kennara